

REGJERINGSADVOKATEN

ÅRSRAPPORT
2015

Innhold

Del I. Leders beretning	3
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	5
Del III. Årets aktiviteter og resultater	7
<i>Rask og korrekt håndtering av rettssakene</i>	7
<i>Saker for Høyesterett</i>	7
<i>Berammelse av tvangsinngrepssaker</i>	8
<i>Behandlingstid for uttalelssaker</i>	8
<i>Bruk av eksterne advokater</i>	8
Del IV. Styring og kontroll i virksomheten	10
<i>Bemanning og rekruttering</i>	10
<i>Kompetanseutvikling</i>	11
IKT	12
<i>Helse, miljø og sikkerhet</i>	13
<i>IA-praksis plass</i>	13
<i>Etikk</i>	13
<i>Likestilling</i>	13
<i>Rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn</i>	14
<i>Risikovurdering, internkontroll og mislighetssårbarhet</i>	14
Del V. Vurdering av fremtidsutsikter	15
Del VI. Årsregnskapet	17
<i>Ledelseskommentar årsregnskapet 2015</i>	17
<i>Formål</i>	17
<i>Bekreftelse</i>	17
<i>Vurderinger av vesentlige forhold</i>	17
<i>Tilleggsopplysninger</i>	18
Prinsippnote årsregnskapet	19
Bevilgningsrapporteringen	19
Artskontorrapporteringen	20
OPPSTILLING AV BEVILLINGSRAPPORTERING	21
Note A	22
Note B	23
OPPSTILLING AV ARTSKONTORRAPPORTERING	24

Del I. Leders beretning

Regjeringsadvokatens to oppgaver etter instruksen er å føre statens rettssaker og å yte juridisk rådgivning til regjering og sentralforvaltning. Dette har holdt oss travelt beskjeftiget gjennom året 2015. Takket være dyktige og arbeidsomme medarbeidere har embetet utført de oppgaver som har kommet inn på en effektiv måte, med gode resultater. Våre klienter gir gjennomgående uttrykk for at de er fornøyd med de tjenester embetet yter, og internt synes trivselen å være god.

Arbeidsmengden er tradisjonelt stor ved Regjeringsadvokatembetet, og 2015 har ikke vært noe unntak. Antall nye registrerte saker var 1061, som er litt ned fra 1106 i 2014, men høyere enn noe annet år i embetets historie. Inntrykket over tid er at antallet nye saker har stabilisert seg på et høyt nivå, med en svakt stigende kurve. Som mål på samlet arbeidsmengde er antallet nye saker for øvrig nokså unøyaktig, både fordi sakene er av svært ulik størrelse, og fordi hver sak bare registreres én gang (når den kommer inn), selv om den kan gå flere runder i rettsapparatet, over mange år. I de senere år har det vært en utvikling mot at hver sak i snitt blitt mer arbeidskrevende, med stadig flere rettskilder og anførsler fra motparten, og flere dager i retten.

Av de 1061 nye sakene i 2015, var 813 rettssaker. Av disse ble 217 saker om trygd og utlendingsrett satt ut til eksterne advokater under rammeavtaler. Videre ble 92 saker om psykisk helsevern håndtert av Helsedirektoratet ved egenprosedyre. De resterende 504 nye rettssakene ble fordelt på embetets 34 advokater, hvilket gir et snitt på ca. 15 nye sivile rettssaker i året per advokat. Når man vet at mange av sakene er svært arbeidskrevende, og kan gå i flere instanser, er dette et meget høyt tall. Dertil kommer at mange av embetets advokater også bruker mye tid på juridisk rådgivning.

For Høyesterett førte Regjeringsadvokaten i 2015 til sammen 23 saker, som er over 1/3 av de 61 sivile sakene som slapp inn til behandling. Av disse fikk staten medhold i ca. 70 prosent, som er på linje med 2014. Embetet var med i begge de sakene som Høyesterett behandlet med forsterket sammensetning i 2015. Den første var en tomtfestesak som ble behandlet i storkammer (Rt. 2015 s. 421). Den andre var en utlendingssak som ble behandlet i plenum i november (Rt. 2015 s. 1388). Her vant staten frem på nesten alle punkter, i en dom som vil kunne få stor betydning for utviklingen av utlendingsretten i årene som kommer.

Regjeringsadvokaten fører ikke statistikk over hvor mange rettssaker staten hvert år vinner og taper, og det er flere grunner til at dette ikke nødvendigvis bør være noe måltall. Mitt inntrykk fra den løpende gjennomgangen av alle dommer som kommer inn, er imidlertid at embetet vinner frem i mellom 2/3 og 3/4. Tatt i betraktning at staten bare bør gå i retten for å forsvare vedtak og myndighetshandlinger som man med rimelighet kan stå inne for, er dette etter mitt skjønn et om lag riktig nivå.

I motsetning til rettssakene, er den rådgivning Regjeringsadvokaten yter av intern karakter, og omtales sjelden utad. Dette er imidlertid en meget viktig del av embetets virksomhet, som dekker alt fra muntlige råd til omfattende utredninger. Det har vært stor etterspørsel etter embetets rådgivning gjennom hele 2015, som har gjort det nødvendig å prioritere hvilke saker vi kan bistå med, og hvor mye kapasitet som kan legges i dem, avhengig av viktighet. Det ble registrert 132 nye rådgivningsaker i 2015, som er opp fra 108 i 2014. Noe av økningen kan skyldes en innskjerping av at

viktige rådgivningsoppdrag skal registreres som egen sak. Men fortsatt ytes det relativt omfattende løpende rådgivning på telefon og epost som ikke alltid får eget saksnummer. Forvaltningens behov for rask rettslig rådslagning synes klart økende, og her er det et behov som er større enn det embetet for tiden har kapasitet til å fylle.

Bemanningssituasjonen har i det meste av 2015 vært preget av stabilitet, både blant advokatene og de administrativt ansatte. Samtidig er andelen medarbeidere i permisjon til en hver tid relativt høyt. En ansettelsesprosess våren 2014 av fire nye vikarer bekreftet at embetet er en uhyre attraktiv arbeidsplass for de aller beste unge juristene i landet. Rett før jul var det tre erfarne advokater som sluttet for å gå videre i karrieren, og det ble derfor lyst ut en ny ansettelsesrunde, som for tiden pågår.

Den viktigste organisatoriske hendelsen i 2015 har vært lederskiftet. I mars gikk Sven Ole Fagernæs av, etter 39 år ved embetet, de siste 21 som regjeringsadvokat. For meg har det vært et privilegium, men også en utfordring, å overta den svært veldrevne og velfungerende institusjonen han etterlot seg. Jeg har blitt tatt meget godt imot som ny leder både i organisasjonen og hos våre klienter, og etter 3/4 år begynner jeg nå å bli fortrolig med stillingen. Selv om lederen er viktig, er Regjeringsadvokaten først og fremst en sterk og særpreget institusjon, med sin egen institusjonelle kultur og dynamikk, og med medarbeidere som fungerer med en høy grad av selvstendighet.

Selv om hovedperspektivet bør være kontinuitet, har lederskiftet samtidig vært en passende anledning til å gjennomgå embetets oppgaver og funksjon, og vurdere veien videre. Som ny leder slo det meg særlig at Regjeringsadvokaten etter eget ønske ikke har økt antallet advokater siden 2001. Samtidig har arbeidsmengden økt jevnt og trutt gjennom hele denne perioden, i tråd med rettsliggjøring og internasjonalisering. Mens de fleste private advokatfirmaer har hatt kraftig vekst de siste 15 årene, har embetet stått fast på 34 advokater. Virkningen av dette er ikke særlig synlig fra år til år, men over tid har det hatt stor betydning for hvordan Regjeringsadvokaten fungerer, og dette er en utvikling som vil fortsette i årene som kommer, med mindre det tas grep.

På denne bakgrunn tok jeg i mai 2015 i samarbeid med de tillitsvalgte initiativ til en intern strategiutredning, som endte i en rapport som ble fremlagt og diskutert i plenum på et seminar i september, og deretter i ledergruppen. På bakgrunn av denne prosessen spilte vi i oktober inn forslag til Statsministerens kontor om en gradvis og moderat oppbygging av embetet over de neste 2-3 årene, som etter mitt syn vil være nødvendig dersom Regjeringsadvokaten skal kunne fortsette å tilby tjenester på det nivået som vi gjør i dag. Forslaget er tatt godt imot, og i desember fikk embetet klarsignal til å starte forhandlinger om leie av ekstra lokaler i nabobygget, som kan forenes med dagens kontorer. Den videre prosessen vil avhenge av budsjettsituasjonen, men fra embetets side er det et klart ønske å øke kapasitet og kompetanse i tiden som kommer.

Oslo, 23. februar 2016

Fredrik Sejersted
Regjeringsadvokat

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Regjeringsadvokatens hovedoppgaver er å føre sivile rettssaker for statsinstitusjonene og å gi uttalelser og betenknings om rettslige spørsmål. Regjeringsadvokaten har 34 advokater og 19 administrativt tilsatte. Tallene er i årsverk. Kontoret er lokalisert i Oslo.

I 2015 kom det inn 1061 nye saker. Dette er en nedgang med 4 % fra 2014. Nedgangen gjaldt i sin helhet rettssaker. Sakene fordelte seg slik: 813 rettssaker (916 i 2014), 132 rådgivende uttalelser (108 i 2014) og 116 høringer (82 i 2014).

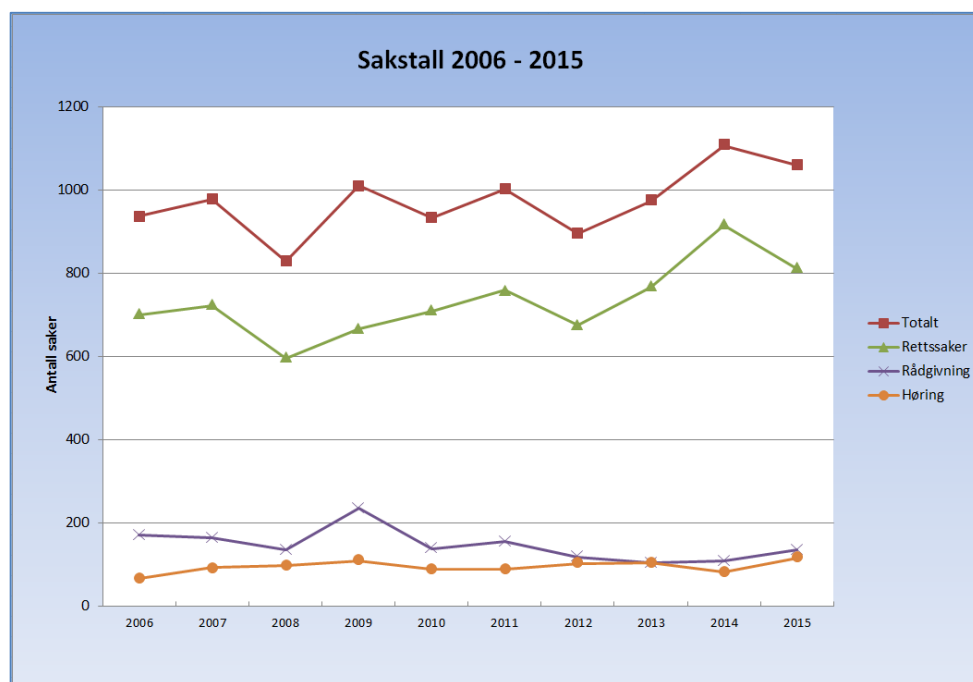

FIG. 1 Utviklingen av sakstall for perioden 2006-2015

Rådgivningssaker (høringer er da holdt utenfor) økte med 22 % og utgjorde 12 % av totalt antall saker. Tilsvarende forhold i 2014 og 2013 var henholdsvis 12 % og 15 %. I tillegg til det registrerte antallet råd, yter embetet en omfattende løpende rådgivning, særlig fra ledergruppen, som ikke nødvendigvis registreres som egne saker.

Utlendingssaker, trygd og psykisk helsevern utgjør fortsatt betydelige sakstall:

Utlendingssakene viser en viss nedgang fra 2014 (176, ned fra 244), hvilket tilsvarer gjennomsnittet de tre/fire foregående år (ca. 180 saker). Økingen fra tidligere år, og særlig øking i 2014, nødvendiggjorde ekstrabevilgning i 2015. (Mange av sakene utføres året etter at de registreres innkommet.)

Antallet saker om psykisk helsevern (tvangsinnleggelses) utgjorde som i 2014 234, og har derved stabilisert seg på et nytt, høyt nivå (gjennomsnitt 208 de fire foregående år).

Saker om gyldigheten av Trygderettens kjennelser endte på 109 (opp fra 101 i 2014).

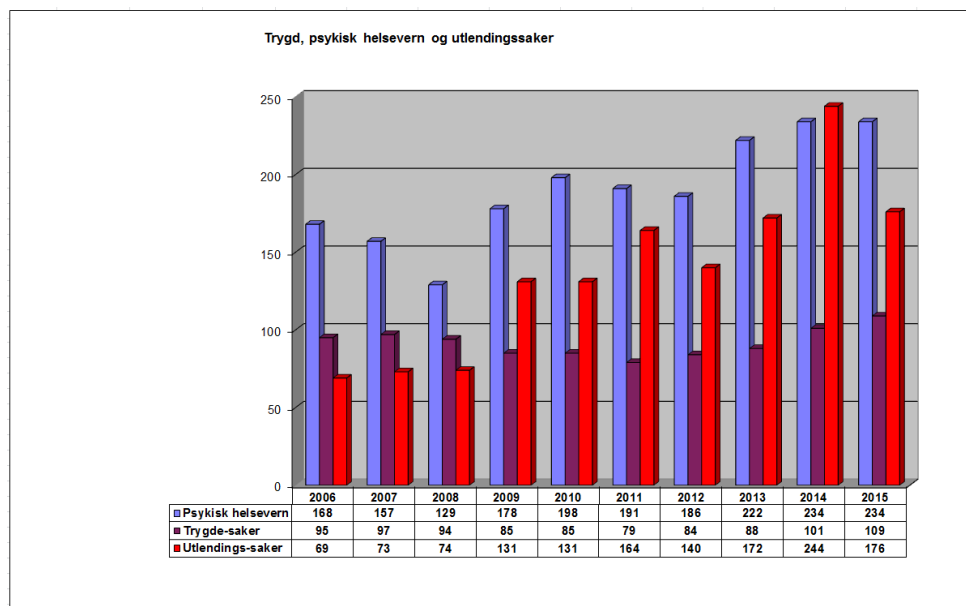

FIG. 2 Utviklingen av volumområdene trygd, psykisk helsevern og utlendingsaker i perioden 2006-2015

De største klientene er, i grove trekk som for de seneste årene. Rangert etter antall saker (2014 i parentes):

- Helse- og omsorgsdepartementet (dominerende psykisk helsevernssaker) 258 (254)
- Utlendingsnemnda (utlendingsaker) 168 (236)
- Arbeids- og velferdsdirektoratet (dominerende ”trygdesaker”) 117 (106)
- Justis- og beredskapsdepartementet 82 (86)
- Skattemyndighetene (Skattedirektoratet, sentralskattekontorene og skattekontorene) 60 (71)
- Samferdselsdepartementet 45 (44)
- Utenriksdepartementet 38 (25)
- Finansdepartementet 35 (33)
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet 32 (28)
- Nærings- og fiskeridepartementet 30 (24)
- Kunnskapsdepartementet 24 (15)
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 19 (16)
- Forsvarsdepartementet 17 (14)
- Landbruks- og matdepartementet 16 (15)
- Klima- og miljødepartementet 10 (13)
- Arbeids- og sosialdepartementet 10 (13)
- Olje- og energidepartementet 9 (14)
- Kulturdepartementet 8 (8)

Del III. Årets aktiviteter og resultater

I tildelingsbrevet fra Statsministerens kontor for 2015 er følgende overordnede mål videreført for Regjeringsadvokaten:

Regjeringsadvokaten skal sørge for at:

- Staten får dekket sine behov for advokattjenester på en god måte, som totalt sett utnytter de tildelte ressursene best mulig
- Høy kvalitet i arbeidet blir vektlagt
- Brukerne oppfatter tjenesten som serviceinnstilt
- Saksbehandlingen skal være rask og god.

Regjeringsadvokaten skal fortsette de satsinger og prioriteringer som er lagt til grunn de siste årene:

- Rask og korrekt håndtering av rettssaker
- Kvalitativ og god rådgivning ved forespørsler om juridisk hjelp
- Rask behandling ved juridisk rådgivning, gjennomsnittlig ikke mer enn tre ukers saksbehandlingstid
- Arbeide aktivt for at saker om administrative tvangsinngrep kommer raskt opp for retten
- Arbeide for at domstolene kan nå sine mål om saksbehandlingstid.

Rask og korrekt håndtering av rettssakene

Embetet har også i 2015 arbeidet aktivt for at rettssakene blir raskt og korrekt håndtert, for å bidra til at domstolene kan nå sine mål om saksbehandlingstid. På grunn av advokatenes tette berammingsprogrammer kan det av og til være vanskelig å få berammet sakene så raskt som ønskelig. En del domstolene har nedarbeidet restanser, og det har noe hyppigere enn før vært spørsmål om å bytte advokat hvis behandlende advokat er opptatt med andre saker. I en viss utstrekning har vi etterkommet slike ønsker, men vi er noe tilbakeholdne fordi det innebærer et betydelig merarbeid for oss.

Saker for Høyesterett

Regjeringsadvokaten førte 23 sivile ankesaker for Høyesterett i avdeling, storkammer og plenum i 2015. Det utgjør en betydelig andel av de i alt 61 sivile ankesakene Høyesterett behandlet. Regjeringsadvokaten deltok under behandlingen av begge de to sakene som ble behandlet med forsterket sammensetning (Rt. 2015 s. 1388 – plenum – utlendingsrett, og Rt. 2015 s. 421 – storkammer – tomtefeste). Av de øvrige høyesterettssakene er det grunn til å trekke frem Rt. 2015 s. 913 (tvangsbehandling av en person med spiseforstyrrelser), Rt. 2015 s. 995 (eksamensjuks) og Rt. 2015 s. 93 («Maria»-saken). Åtte av sakene gjaldt skatte- og avgiftsspørsmål. Dette var dermed det rettsområdet som genererte flest høyesterettssaker hos oss og også for Høyesterett (med i alt 16 saker på området) i løpet av 2015.

Staten fikk medhold i rett under 70 % av Regjeringsadvokatens saker for Høyesterett i 2015. Det er på linje med 2014.

Berømmelse av tvangsinngrepssaker

Det er et uttalt krav at embetet skal arbeide aktivt for rask berømmelse i saker som gjelder tvangsinngrep. Rapporteringsskjemaer innkommet i 2015 viser at det i gjennomsnitt går 54,5 dager fra sakene kommer inn til hovedforhandling i tingretten. I 2013 var gjennomsnittstiden 53 dager, og i 2012 var gjennomsnittstiden 43 dager. Regjeringsadvokaten har ingen beslutningsmyndighet med hensyn til når hovedforhandling skal berømmes, men understreker rutinemessig at denne typen saker skal berømmes raskt og praktiserer et fleksibelt system for bytte av advokat og saker.

Ordningen med egenprosedyre i Helsedirektoratet bidrar til økt fleksibilitet og raskere berømmelse. Fra Regjeringsadvokatens side er vi godt fornøyd med denne ordningen, og har diskutert med Helsedirektoratet muligheten for å utvide den videre.

Behandlingstid for uttalelssaker

Det er et mål for Regjeringsadvokaten å besvare henvendelser om juridiske uttalelser og annen rådgivning så raskt som det som er mulig og faglig forsvarlig. Mye av den løpende rådgivningen skjer direkte og umiddelbart, på telefon, epost eller i møter. I de tilfelle der det avgis skriftlige uttalelser, vil behandlingstiden variere etter sakens omfang og karakter, og hvor mye det haster. Det er en uttalt målsetting at det ikke skal gå mer enn maksimalt 21 dager før klient får en juridisk uttalelse, med mindre annet er avtalt, og det skal løpende føres rapporteringsskjemaer, som viser tidsbruk på hver enkelt sak. (Høringsuttalelser er holdt utenfor dette, og avgis innenfor de fastsatte fristene i den enkelte sak).

Rapporteringsskjemaene for 2015 viser at de fleste registrerte rådgivningssakene som kom inn til embetet ble besvart innen 10 dager (med 9 dager som median). Det var imidlertid også en andel skriftlige utredningsoppdrag som i forståelse med klient var av betydelig lenger varighet, og derfor trekker gjennomsnittstiden opp. De tre mest omfattende utredningene tok mellom 3 og 4 måneder. Holder man dem utenfor, var gjennomsnittlig behandlingstid for skriftlige uttalelser ca. 15 dager. Fra embetets side er det et mål å få denne behandlingstiden ytterligere ned. Samtidig er det grenser for hvor mye lenger ned den kan og bør tas. Mange saker har godt av grundig vurdering, og dertil kommer at det ofte er nødvendig med relativt omfattende kontakt og diskusjon med de berørte etatene før Regjeringsadvokaten er klar til å gi sitt syn.

Bruk av eksterne advokater

Staten møter på mange områder nye utfordringer gjennom rettsliggjøringen av samfunnsstyring og politikk – som Regjeringsadvokaten med sitt generelle overblikk er bedre egnet til å ivareta enn det enkelte departement. Det er derfor viktig å sikre at vi har kapasitet til å følge opp disse nye utfordringene.

Noen sakstyper med særlige høye sakstall belaster embetet for sterkt, gitt bemanningen. Som vist i figur 2 ovenfor, gjelder dette særlig trygdesaker, utlendingssaker og saker om psykisk helsevern. Disse sakene er viktige for etatene og for dem de gjelder, men de reiser som regel ikke rettslige spørsmål av prinsipiell karakter. Regjeringsadvokaten har siden 2001 hatt en målsetting om ikke å øke antallet advokater, og det har heller ikke skjedd i 2015. For å kunne prioritere andre oppgaver av større og mer

prinsipiell betydning for staten, har embetet i de senere år satt ut saker innen de tre nevnte saksområdene.

Fra og med november 2009 har Regjeringsadvokaten hatt rammeavtaler med advokatfirmaene Kluge og Riisa på utlendingssaker, mens Riisa og advokatfirmaet Kogstad Lunde utfører trygdesaker.

Nye rammeavtaler ble inngått for perioden 2013-2016 med advokatfirmaene Riisa, Kluge og Norman (utlendingssaker), og med advokatfirmaene Riisa, Kogstad Lunde og Frøstrup Løitegaard (trygdesaker). Arbeidet koordineres av Regjeringsadvokaten, og embetet utfører fremdeles et antall saker selv innenfor disse to områdene. De samarbeidende advokatfirmaenes arbeid godtgjøres etter stykkpris, hvilket bl.a. leder til en lavere administrativ belastning for Regjeringsadvokaten.

Av saker innkommet i 2015 ble det til de tre firmaene på trygdeområdet satt ut 71 saker, mens det på utlendingsområdet ble satt ut 146 saker. Tilsvarende ble det i 2014 satt ut under rammeavtalen 61 trygdesaker og 184 utlendingssaker.

Som en ny ordning fra og med 2009 prosederes en andel av sakene innen området psykisk helsevern av Helsedirektoratets egne jurister, både for tingrett og lagmannsrett. For 2015 prosederte HD i alt 92 av 234 saker. Tilsvarende tall i 2014 var 98 av 234 saker. Regjeringsadvokaten håndterte selv de resterende 144 sakene (opp fra 136 i 2014). Fra embetets side er det et ønske å videreutvikle denne ordningen, slik at direktoratet kan ta en enda større andel av de løpende sakene i første instans, slik at Regjeringsadvokaten bare fører de sakene som er av særlig prinsipiell eller rettslig komplisert karakter.

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Bemanning og rekruttering

Bemanningsmessig har 2015 har vært preget av endel permisjoner og bruk av vikarer. Syv advokater og én fra administrativt personale var i ulike type permisjoner av ulik varighet. Det ble fast tilsatt fire advokater i begynnelsen av 2015, i stillinger som tidligere var blitt ledige. Videre ble det tatt inn fire nye advokater i vikariater våren 2015, som alle ble forlenget ut året. Tre advokater avsluttet sitt arbeidsforhold i embetet sent høsten 2015, og det ble derfor i desember lyst ut nye stillinger, som forventes å bli besatt i løpet av vinteren 2016.

Utlysningen av vikariater våren 2015 resulterte i et høyt antall meget gode søkere, som til fulle bekrefter at Regjeringsadvokaten fortsatt anses som et uhyre attraktivt sted å arbeide for de aller beste unge juristene i landet. Utlysningen i desember 2015 bekrefter det samme.

Pr 31.12.2015 var det 29 av de fast ansatte advokater – inkludert seks ledende advokater – som hadde møterett for Høyesterett (tilsvarende tall for 2014 var 24). Det er en meget høy andel av antallet advokater sammenlignet med et hvilket som helst annet advokatfirma i landet, og bekrefter tendensen til at erfarne advokater nå i snitt blir værende lenger ved embetet enn det som var vanlig tidligere. Dette er meget positivt. Samtidig har det store budsjettmessige konsekvenser, siden advokatene etter langvarig og innarbeidet praksis gjør et betydelig lønnsmessig sprang når de får møterett for Høyesterett.

Regjeringsadvokaten har gjennom flere år hatt en «praktikant-ordning» for studenter som er kommet relativt langt i jusstudiet. Praktikantoppholdet varer som regel fem uker. Formålet med ordningen er dels at embetet skal kunne bli bedre kjent med studenter som kan være aktuelle for senere ansettelse, og dels at studentene blir kjent med hvordan arbeidet og miljøet er ved embetet. Studentene bistår advokatene i det daglige arbeidet, og det er et mål at studentene skal være med å forberede og følge minst én rettssak i løpet av oppholdet. Tilbakemeldingene fra studentene viser at de generelt er meget godt fornøyd med oppholdet, og tilbakemeldinger fra advokatene tyder på at studentene er nyttige bidragsytere gjennom sitt arbeid. I 2015 hadde embetet fem praktikanter, hvorav to var kvinner.

Mange av advokatene påtar seg undervisning og sensur ved de juridiske fakultetene. Dette arbeidet gjør embetet kjent blant studentene, og anses viktig i rekrutterings-sammenheng. Regjeringsadvokaten er godt representert med undervisning i Oslo, og arbeider løpende for å være representert også i Bergen og Tromsø med undervisning i fag som er sentrale for vår virksomhet.

Regjeringsadvokaten har etablert samarbeid med Juristforeningens fagstyrer og andre studentorganisasjoner i Oslo, Bergen og Tromsø. Vi har holdt gjesteforelesninger over eksamensrelevante temaer i Bergen og Tromsø, og mottatt studenter fra universitetet i Stavanger og fra studentorganisasjonen «Concerned Students» til foredrag i våre lokaler. Embetet var som vanlig representert på Wadahl-seminaret, og deltok på fagprogrammet for HUMAK i Oslo. Tilbakemeldingene er svært gode, og vi satser videre på denne typen tiltak.

Også i 2015 har Regjeringsadvokaten deltatt på arbeidslivsdagene (ALD) ved de juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø. Vi mottok som vanlig to grupper med nye studenter som ledd i «Fadderuken» ved Universitetet i Oslo.

Kompetanseutvikling

Regjeringsadvokaten har etablert en ordning for opplæring av nyansatte, dels med individuell veiledning og dels med fellesmøter. Regjeringsadvokaten arbeider løpende med utvikling av erfaringsarkivet «Tantor», der vi samler standardinnlegg og annet nyttig rettslig materiale innen våre viktigste fagområder. Tantor er i 2015 flyttet over på en ny teknisk plattform for å forenkle ajourføring og redigering. I juni satte vi av en fredag til Tantor-dugnad blant advokatene.

Det er som vanlig holdt årlige kontaktmøter med Utlendingsnemnda, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Statens Pensjonskasse. Det ble arrangert et felles fagseminar i utlendingsrett, trygderett og pensjon på Bogstad gård, der våre samarbeidsparter i UNE, Arbeids- og velferdsdirektoratet, samt Statens Pensjonskasse (nytt av året) deltok sammen med advokatene herfra og kommisjonæradvokatene som har utlendingssaker og trygdesaker.

Som ledd i ordningen med egenprosedyre i Helsedirektoratet i saker om tvungent psykisk helsevern, har det vært løpende faglig kontakt og holdt årlig samarbeidsmøte mellom fagansvarlige hos Regjeringsadvokaten og i Helsedirektoratet. Embetet var også representert ved den årlige Kontrollkommisjonskonferansen i Oslo.

Advokater som arbeider med skatterett har deltatt og holdt innlegg på seminarer i regi av skatteetaten og deltatt på det årlige skatterettskurset. Embetets advokater deltok på Skatteetatens rettsseminar og advokاتمøte. Det er som vanlig holdt årlig kontaktmøte med enkelte skattekontorer

Internasjonal gruppe har gjennomført interne møter hver fjortende dag, med faglige diskusjoner og oppdateringer. Fortsatt allokeres de fleste møtene til EØS-spørsmål, da Norge har relativt få løpende klagesaker for de internasjonale menneskerettsorganene.

Også «grønn gruppe» har gjennomført interne møter hver fjortende dag, med faglige diskusjoner og oppdateringer.

Regjeringsadvokaten avholdt i april 2015 et heldagsseminar på Eidsvoll, der tema var de nye menneskerettighetsbestemmelsene i Grunnloven. Også eksterne foredragsholdere deltok. I kjølvannet av dette seminaret er det opprettet en egen «Rettighetsgruppe» som særlig tar for seg grunnlovfestede og internasjonale menneskerettigheter. Gruppen har hatt et par møter i 2015.

Et fast og prioritert innslag for alle hos Regjeringsadvokaten er den ukentlige «Fredagslunsjen», der advokatene gjennomgår siste ukes avgjørelser og diskuterer faglige spørsmål. Etikkseminaret ble i år erstattet av et særskilt møte med gjennomgang og drøfting av Advokatlovutvalgets forslag til ny advokatlov.

Embetsseminaret for alle ansatte ble arrangert 23. – 25. september i Trinity Hall ved universitetet i Cambridge, Storbritannia. Det faglige programmet var i hovedsak viet

internasjonale spørsmål (skjønnsmargin i EU-retten og EMK, foreleggelse for EFTA-domstolen og uttalelser fra FNs menneskerettsorganer) og arkivsystemet Klara II. Et hovedpunkt i det felles programmet var gjennomgang og drøfting av Regjeringsadvokatens fremtid og organisering.

I juni 2015 arrangerte Statsministerens kontor den årlige «Felles fagdag» med Regjeringsadvokaten, Lovavdelingen og Utenriksdepartementets rettsavdeling. Regjeringsadvokaten holdt innlegg om «Rettslig rådgivning i staten», etterfulgt av korte foredrag om ulike emner («Pecha Kucha»).

Flere advokater deltok på det årlige Offentlige advokaters årsmøte i september i regi av Trondheim kommune. Regjeringsadvokaten bidro med foredrag i forvaltningsrett, arbeidsrett, trygderett og diskusjon om aktuelle emner.

Advokatene ved embetet holder løpende foredrag for jurister og andre faggrupper i departementene og øvrige etater. Flere advokater har holdt foredrag og deltatt på kurs i regi av Juristforbundet og andre. Regjeringsadvokaten selv har også gjennom året holdt en rekke foredrag for forvaltningen, i første rekke om konstitusjonelle og forvaltningspolitiske temaer.

Ledergruppen deltok på det årlige Nordiske regjeringsadvokatmøtet, som ble holdt 25. – 27. august på Åland i regi av den svenske Justitiekansleren og samråd med den finske regjeringsadvokaten. Det var innlegg og diskusjon om behandling av personopplysninger, erstatning for frihetsberøving, Europakonvensjonen og konstitusjonell rett, samt drøfting av særskilte saker og problemstillinger av interesse for det nordiske samarbeidet.

IKT

2015 ble et konsolideringsår for IKT-personalet med fokus på driftsstabilitet og sikkerhetsarbeid. Det ble likevel tid til å oppgradere/installere flere vitale systemer og verktøy. Det er verdt å nevne:

- Ny mailserver (kjører MS Exchange 2013)
- Nye intranettservere. Selve intranettportalen er ennå ikke er lagt om, men det gamle kompetansesystemet, Tantor, er lagt til den nye plattformen i ny moderne utforming.
- Systemovervåkingsverktøyet MS System Center 2012 ble satt opp med databaseserver og vil være til stor hjelp for IKT i drifts- og sikkerhetsarbeidet i årene som kommer.
- Ny fjernaksessløsning ble satt i pilot. Vil ruller ut til samtlige brukere som trenger tjenesten i 2016.
- Ny antivirusserver ble installert på tampen av 2015.

For IKT-personalet er det strengt nødvendig å holde seg faglig oppdatert til enhver tid og følge med på trusselbildet innenfor IT-området. Det settes av tid til kurs og eksamener som sikrer oppdatert kompetanse innenfor nødvendige fagområder. Det benyttes et minimum av konsulenter til drift og utvikling. I 2015 prioriterte

avdelingen dokumentasjonsarbeid til sikkerhetskåndbok, og klargjøre for sikker kommunikasjon mellom departementene.

Helse, miljø og sikkerhet

Regjeringsadvokaten legger opp til informasjonsutveksling og medbestemmelse gjennom månedlige felles kontormøter, ukentlige møter for kontorpersonalet, drøftingsmøter og deltakelse i ulike arbeidsgrupper der medarbeiderne blir berørt.

Samlet sykefravær hos Regjeringsadvokaten har i 2015 vært 5,1 %, noe som er en økning på 0,5 % fra 2014. Økningen skyldes i hovedsak langtidsfravær og svangerskapsrelatert fravær.

Embetet har satt inn en særlig innsats for å jobbe med nærværsfaktorer for utsatte grupper. Tiltakene framkommer av embetets nye handlingsplan under ny IA-avtale inngått i 2014. Embetet har videreført et forsterket tilbud til gravide arbeidstakere der de tilbys bl.a. arbeidsplassvurdering, legekonsultasjon og tilrettelegging av arbeidsoppgaver og -tid. Embetet har etablert et hvilerom for tilrettelegging for hvile for gravide og for ansatte som har behov for å trekke seg litt tilbake. Embetet er i tett dialog med sykemelder og NAV for å informere om mulighetene for tilrettelegging ved embetet for arbeidstakere med redusert arbeidsevne. Ellers ble en rekke HMS-tiltak videreført i 2015, blant annet trening i arbeidstid, bedriftshelsetjeneste, gratis frukt, skidag, deltakelse i stafetter. Når det gjelder sosiale tiltak, har det på vanlig måte vært arrangert flere sammenkomster for alle ansatte. Som vanlig var embetsseminaret et viktig bidrag for det gode arbeidsmiljøet hos Regjeringsadvokaten. Det har også vært omvisning på Stortinget og i regjeringens representasjonsbolig.

Regjeringsadvokaten har ikke rekruttert nye ansatte med redusert funksjonsevne, men er opptatt av å tilrettelegge for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne. Det ble avholdt tre møter i AMU i 2015.

IA-praksisplass

Embetet har i 2015 hatt en IA-praktikant som har arbeidet i administrasjonen, hovedsakelig med sekretærøppgaver.

Etikk

Det har ikke vært avdekket forhold av uheldig etisk karakter ved embetet i 2015.

Likestilling

Regjeringsadvokaten har en likestillingsplan med mål som skal hindre forskjellsbehandling av kjønn innen områder som bemanning, ledelse, faglige utfordringer, lønn, tilrettelegging for omsorgsplikter mv.

Tre av syv medlemmer i Regjeringsadvokatens ledergruppe er kvinner. Pr 31.12.2015 var 13 (38,23 %) av våre faste ansatte advokater kvinner.

På administrativ side er 3 av 21 tilsatte menn (14 %). De er tilsatte innen økonomi og IKT.

I 2015 hadde embetet fem studentpraktikanter, hvorav to var kvinner.

Gjennomsnittlig lønn er beregnet ut fra lønn på antall tilsatte pr desember 2015. I grunnlaget er ledere, faste ansatte og vikarer tatt med, samt B-tillegg og personlige tillegg for de som er tilstått dette. Ansatte i fødsels-/syke-/omsorgspermisjon med og uten lønn er tatt med i grunnlaget. Ansatte i permisjon for annen arbeidsgiver er ikke tatt med i grunnlaget.

Kvinnelige advokater (inkludert ledere og vikarer) tjente pr 31.12.2015 i gjennomsnitt kr 886 510, mens gjennomsnittet for mannlige advokater var kr 1 017 411. Samlet gjennomsnittslønn var kr 965 740. Differansen skyldes tilfeldigheter og den aldersmessige sammensetningen av kjønnene. Hos Regjeringsadvokaten får advokatene et betydelig lønnshopp når de får møterett for Høyesterett. Tildeling av prøvesaker for Høyesterett følger i stor grad ansiennitet og vil således alltid skje på kjønnsnøytrale premisser. Pr desember 2015 var det 9 kvinner og 20 menn med møterett for Høyesterett dette er inklusive ledergruppen.

Pr 31.12.2015 arbeidet samtlige advokater i 100 % stilling. Fem kvinnelige tilsatte på administrativ side arbeidet deltid, én grunnet delvis uføretrygd. Ingen mannlige tilsatte har per i dag redusert stilling.

Rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn

Ved utløpet av 2015 var det to faste ansatte personer med innvandrerbakgrunn hos Regjeringsadvokaten. Dette tilsvarer 3,6 % av totalt faste ansatte.

Våren 2015 ble det for første gang ansatt en advokat med innvandrerbakgrunn ved embetet, i et vikariat som senere er forlenget. Ansettelsen skjedde ut fra de samme kriterier som ellers gjelder ved ansettelse av advokater.

I samtlige kunngjøringer som gjelder administrative stillinger, er det gitt uttrykk for målet å rekruttere flere med innvandrerbakgrunn. Regjeringsadvokaten innkaller som hovedregel minst én søker, som regel flere, med innvandrerbakgrunn til intervju.

Risikovurdering, internkontroll og mislighetssårbarhet

Regjeringsadvokaten har utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse med henvisning til instruksjer og retningslinjer. Denne identifiserer både faglige og mer generelle risikoer, tiltak, ansvarlige for gjennomføring av tiltakene og henvisning til instruksjer og retningslinjer for det enkelte tiltak. I tillegg har embetet en egen risiko- og tiltaksplan knyttet til misligheter. Tiltakene i disse følges fortløpende opp.

Embetet har i løpet av siste år rapportert særskilt på sikkerhetsarbeidet ved embetet til SMK om forhold som gjelder embetets sikkerhetsadministrasjon, informasjonssikkerhet, personellsikkerhet, risiko- og sårbarhetsanalyse, beredskapsplaner og øvelser. Det vises for øvrig til vedlagte rapport om sikkerhetstilstanden.

Sikkerhet og beredskap

Se eget vedlegg 2 for vurdering av sikkerhet og beredskap.

Del V. Vurdering av fremtidsutsikter

Ved inngangen til 2016 fremstår Regjeringsadvokatembetet som en vital institusjon, som oppfyller sitt samfunnsoppdrag. Embetet holder en høy faglig standard, og er regnet som en attraktiv arbeidsplass, som rekrutterer blant de beste unge juristene i landet. Arbeidet med rettssaker og rådgivning utføres effektivt, både målt i antall saker per advokat per år og i resultatene som oppnås. Klientene gir uttrykk for tilfredshet, og Regjeringsadvokaten har et godt renommé både i domstolene, i forvaltningen, og så langt man kan forvente også hos de fleste av våre motparter.

Internt synes også trivselen å være god. Det er langt mellom konfliktene, og de ansatte gir uttrykk for at de opplever RA som et interessant og meningsfylt sted å jobbe. Det er en sterk kollegial kultur, med åpne dører og lav terskel for å be om hjelp. Arbeidsmiljøet er ungdommelig og sosialt, og festene alltid morsomme.

Det er ikke noen selvfølge at en institusjon fungerer på denne måten, og den har ikke blitt slik av seg selv. Hvis embetet i dag fungerer godt, er det først og fremst en felles fortjeneste fra alle som har jobbet her gjennom årene, og som har vært med på å prege miljøet, faglig og sosialt. Hvis en person skal trekkes frem, er det likevel Sven Ole Fagernæs, som gjennom 39 år ved embetet, hvorav de siste 21 som leder, mer enn noen annen har bidratt til å forme institusjonen slik den er i dag.

Når en institusjon fungerer såpass bra som Regjeringsadvokaten gjør, bør idealet være kontinuitet. Utfordringen for embetet i dag er først og fremst å verne, videreføre og videreutvikle et velfungerende system. Samtidig går det en grense mellom stabilitet og stagnasjon. Enhver organisasjon utvikler seg, og krever løpende nytenkning og oppdatering. Når verden rundt endrer seg, endres også kravene til embetet.

Regjeringsadvokaten har to oppgaver – å føre statens rettssaker, og å gi rettslige råd til regjering og sentralforvaltning. Dette har vært embetets to oppgaver siden starten i 1816, og vil utvilsomt være det også i årene som kommer. De krav som gjelder for effektiv og god prosessførsel og rådgivning er imidlertid i stadig endring. I de senere år har denne utviklingen skjedd raskere enn tidligere – som følge av økt rettsliggjøring generelt, og internasjonalisering og europeisering spesielt. Dette stiller stadig nye krav til embetet og dets ansatte.

Etter mange år med gradvis vekst i antallet advokater, ble det i 2001 uformelt besluttet av daværende regjeringsadvokat at man ikke skulle vokse ytterligere, men holde tallet på 34 advokater. Dette «frysvedtaket» har siden den gang vært fulgt konsekvent, og embetet har ikke bedt om flere stillinger, selv om det antagelig ville vært enkelt å få. Det viktigste formålet med beslutningen var å beholde det tradisjonelt meget høye faglige nivået ved embetet, samt det gode miljøet, der alle kjenner alle. Det har lyktes. Samtidig har beslutningen hatt andre konsekvenser. Mens antallet advokater har stått fast på 34 gjennom de siste 15 årene, har arbeidsmengden fortsatt å øke jevnt og trutt. Dette har hatt store konsekvenser for måten Regjeringsadvokaten fungerer på, som allerede er merkbare, og som vil bli stadig tydeligere i årene som kommer.

På denne bakgrunn ble det våren 2015 gjennomført en intern strategiutredning, som endte i en rapport som ble fremlagt og diskutert i plenum på et seminar i september,

og deretter i ledergruppen. Prosessen førte til at Regjeringsadvokaten i oktober spilte inn et forslag til Statsministerens kontor om en gradvis og moderat oppbygging av embetet over de neste 2-3 årene, med det formål å kunne videreføre embetets tjenester på det nivået som gjelder i dag, og helst styrke det noe, på særskilt viktige områder.

Dersom embetet skal vokse i størrelse, vil det trenge noe mer kontorplass. I desember 2015 fikk Regjeringsadvokaten grønt lys for å innlede forhandlinger med eier av nabobygget, KLP Eiendom, om leie av lokaler. Forhandlinger ble straks innledet, og de pågår fortsatt. Dersom vi kommer til enighet, vil det innebære at embetet kan åpne opp veggen fra dagens lokaler og utvide med nye kontorer i nabobygget, som vil gi rom for en moderat økning av antallet ansatte.

Innenfor de budsjetttrammer som vil gjelde for 2016 og årene som følger, vil arbeidet med å videreutvikle embetets kapasitet og kompetanse være den største og viktigste organisatoriske oppgaven i tiden som kommer.

Del VI. Årsregnskapet

Ledelseskommmentar årsregnskapet 2015

Formål

Regjeringsadvokaten er statens advokatkontor i sivile saker. Embetet er prosessfullmektig for departementer i rettssaker, og bistår regjeringen og departementene i rettslige spørsmål. Embetet er organisert som én sentral instans med kontor i Oslo og er administrativt underlagt Statsministerens kontor.

Bekreftelse

Jeg bekrefter at årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra Statsministerens kontor.

Årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld for 2015.

Vurderinger av vesentlige forhold

Embetets mindreforbruk på lønns- og driftsregnskap (post 01) posten skyldes i hovedsak permisjoner uten lønn og igangsatte tiltak som blir fakturert i 2016.

For 2015 er det naturlig å kommentere bruken av eksterne advokater under post 21. Dette er en post som har vært i vekst i de senere år, som følge av behovet for å avlaste embetets arbeidsbyrde. Samtidig er det en post som er utfordrende å budsjettere, da embetet ikke kan påvirke antall innkomne utlendings- og trygdesaker. På budsjettet for 2015 var det satt av ca. 14,4 millioner til post 21. I forbindelse med RNB våren 2015 ble dette hevet med ca. 6,8 millioner, til ca. 21,2 millioner. Dette anslaget viste seg å treffe godt, og ved utløpet av året var posten brukt, med et merforbruk på ca. 0,2 millioner. For 2016 er bevilgningen videreført på samme nivå som i 2015. Så langt er vår vurdering at dette bør være dekkende, men det er en post vi følger nøye, og som vil kunne endre seg, ikke minst i lys av utviklingen på utlendingsfeltet.

Regjeringsadvokaten har avgitt budsjett disponeringsfullmakt til Domstolsadministrasjonen slik at domstolene kan regnskapsføre de regelstyrte utgiftene som påløper, eksempelvis behandlingsgebyr til domstolene.

Embetet har avgitt budsjett disponeringsfullmakt til Statens Innkreivingsentral for innkreiv og regnskapsføring av statens tilkjente omkostninger i saker Regjeringsadvokaten prosederer. Post 01 under inntektskapittelet 3024 viser merinntekt for 2015. Inntektene til staten lar seg vanskelig budsjettere, og er lite forutsigbare blant annet grunnet forsinkelse ved innbetaling fra våre motparter. Inntekter på denne posten påvirker ikke det ordinære driftsbudsjettet.

Embetet har i saker som prosederes også ansvar for å utbetale statens idømte saksomkostninger. Disse omkostningene kan ikke beregnes eller budsjetteres da de er

lovpålagt og ilegges den tapende part av domstolen. Kostnadene posteres på kapittel 0471 – Statens erstatningsansvar.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for embetet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato, men revisjonsberetningen antas å foreligge før 1. mai 2016. Beretningen er unntatt offentlighet frem til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på embetes hjemmeside så snart den er offentlig.

Oslo, 23. februar 2016

Med vennlig hilsen

Fredrik Sejersted
Regjeringsadvokat

Kopi: m/vedlegg
- Riksrevisjonens stedlige revisjon

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Regjeringsadvokaten er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 og etter nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger embetet står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Som ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke embetet likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som embetet har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som embetet har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser embetet står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsrapporteringen

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall embetet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Embetet har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 8 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

OPPSTILLING AV BEVILLINGSRAPPORTERING

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015								
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindreutgift	
0024	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	65 619 000	62 270 320	3 348 680	
0024	Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	21 230 000	20 137 459	1 092 541	
0471	Statens erstatningsansvar	71	Tilskudd	B		32 481 993		
1633	Nettoordning mva i staten	01	Driftsutgifter			6 090 130		
<i>Sum utgiftsført</i>					86 849 000	120 979 903		
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)	
3024	Regjeringsadvokaten	01	Erstatning for utgifter i rettsaker	A,B	19 000 000	0	19 000 000	
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse			81 384		
5700	Folketrygden - arbeidsgiveravgif	72	Arbeidsgiveravgif			6 131 556		
<i>Sum inntektsført</i>					19 000 000	6 212 940		
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						114 766 963		
Kapitalkontoer								
60045501	Norges Bank KK /innbetalinger					2 477 966		
60045502	Norges Bank KK/utbetalinger					-117 349 016		
700024	Endring i mellomværende med statskassen					104 087		
<i>Sum rapportert</i>						0		
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)								
Konto	Tekst				2015	2014	Endring	
6260	Aksjer				0	0	0	
700024	Mellomværende med statskassen				-2 244 787	-2 348 874	104 087	
* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.								

Note A

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
002401	2 781 000	62 838 000	65 619 000
002421	48 000	21 182 000	21 230 000
302401		19 000 000	19 000 000

Note B

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år										
Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift(-)/ mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
002401		3 348 679		3 348 679				3 348 679	3 142 000	3 142 000
002421		1 092 541	-1 283 649	-191 108				-191 108	0	0
302401			-21 944 717					0	0	0
047171			-32 481 993					0	0	0

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre):

Regjeringsadvokaten har for 2015 avgitt belastningsfullmakt til Domstolsadministrasjonen for prosessutgifter (gebyrer, utgifter til vitner/sakkyndige o.l.) i alle typer saker der Regjeringsadvokaten eller denne engasjerte advokater prosederer saker for staten da utgiftene på denne posten er regelst yrte. Avgitt fullmakt er totalt på kr 1 300 000,-. Regjeringsadvokaten har for 2015 avgitt belastningsfullmakt til Statens Innkrevingsentral for statens tilkjente omkostninger ved dom eller kjennelse i alle typer saker der Regjeringsadvokaten eller denne engasjerte advokater har prosederer saker for staten og vunnet. Regjeringsadvokaten har ikke fullmakt til å disponere inntektene.

Belastningsfullmakt (utgiftsført av oss):

Regjeringsadvokaten har belastningsfullmakt på kap 0471 post 71 som beskrevet i postomtalen i St.prp. 1 for Justisdepartement et. "Utbetalinger som følge av at staten er erstatningsansvarlig etter de alminnelige erstatningsregler eller har inngått forlik uten å erkjenne ansvar, belastes denne posten."

Mulig overførbart beløp:

Regjeringsadvokaten har for 2015 hatt overføring av ubrukte midler fra 2014, som oppført i Note A. Årets regnskap viser ett mindreforbruk på post 01 under Regjeringsadvokaten kapittel og det er søkt om overføring av ubrukte midler som ligger under 5% av årets bevilgning.

OPPSTILLING AV ARTSKONTORRAPPORTERING

Oppstilling av artskontorrapporteringen, 31.12.2015			
	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinnbetalinger	1	0	0
Andre innbetalinger	1	7 505	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		7 505	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	49 956 028	46 548 252
Andre utbetalinger til drift	3	63 873 642	63 497 677
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		113 829 671	110 045 929
Netto rapporterte driftsutgifter		113 822 166	110 045 929
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	1 067 158	3 121 244
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	449	1 239
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1 067 607	3 122 483
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 067 607	3 122 483
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		81 384	78 286
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		6 131 556	5 700 952
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		-6 090 130	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		122 810	5 779 237
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		114 766 963	107 389 175
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2015	2014
Fordringer		109 425	43 125
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-2 354 212	-2 391 999
Skyldige offentlige avgifter		0	0
Annen gjeld		0	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-2 244 787	-2 348 874

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.